

Sygn. akt VU 589/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2013 roku

Sąd Okręgowy – V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Głowczyński

Protokolant: Magdalena Pańków

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2013 roku w Legnicy

sprawy z wniosku J. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

o odstąpienie od zobowiązania do zwrotu nienależnie pobranej renty rodzinnej

na skutek odwołania J. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

z dnia 22 lutego 2013 roku

znak (...)

I. oddala odwołanie,

II. zasądza od wnioskodawczyni na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VU 589/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. decyzją z dnia 22 lutego 2013 r. zobowiązał J. G. do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 01 grudnia 2011 r. do 30 września 2012 r. w kwocie 10.013,80 zł i odsetek za okres od 06 grudnia 2011 r. do 22 lutego 2012 r., w kwocie 1.071,97 zł, gdyż z zaświadczenia Centrum (...) w L. wynika, iż wnioskodawczyni nie kontynuowała nauki.

W odwołaniu od powyższej decyzji J. G. zarzuciła naruszenie art. 68 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że nie kontynuowanie nauki jest równoznaczne z utratą statusu „ucznia”, a tym samym stanowi podstawę do zwrotu przez ubezpieczoną nienależnie pobranego świadczenia w postaci renty rodzinnej, podczas gdy prawidłowa wykładnia tego przepisu prowadzi do wniosku, iż sam fakt nie kontynuowania nauki nie oznacza utraty statusu „ucznia” i wypłata renty rodzinnej w spornym okresie nie jest świadczeniem nienależnym, i nie podlega zwrotowi na podstawie art. 138 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Wskazując na powyższe, wnioskodawczyni wniosła o uchylenie zaskarżonej decyzji.

W uzasadnieniu J. G. wskazała, że w okresie od 01 grudnia 2011 r. do 30 września 2012 r. była uczniem Centrum (...) w L., początkowo na kierunku – technik administracji, a następnie na kierunku – technik organizacji reklamy. Wnioskodawczyni wyraziła przekonanie, że podstawę uznania, że pobierane świadczenie jest nienależne mogłaby stanowić utrata statusu ucznia, powstającego z chwilą wpisania na listę uczniów szkoły, a ustającego przez skreślenie z tej listy. Stwierdziła, iż pomimo nie kontynuowania nauki, skoro nie została skreślona z listy uczniów, nie utraciła statusu ucznia i przez to także prawa do pobierania renty rodzinnej.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od wnioskodawczyni kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wskazał, że świadczenie zostało pobrane w związku z brakiem kontynuowania nauki. Zwrot „do ukończenia nauki w szkole” należy interpretować tak, że art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie jest objęty przypadek „nauki w szkole”, sprowadzający się wyłącznie do formalnego legitymowania się statusem ucznia, jeżeli ubezpieczony nie wykonuje faktycznie obowiązków objętych programem nauczania (wyrok SN z 03 sierpnia 2012 r. UK 96/12).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

W okresie od 01 grudnia 2011 r. do 30 września 2012 r. J. G. pobrała tytułem renty rodzinnej łączną kwotę 10.013,80 zł.

(niesporne)

Jako osoba pobierająca rentę rodzinną wnioskodawczyni była informowana o obowiązku powiadomienia o zaprzestaniu uczęszczania do szkoły. Była również informowana o obowiązku osoby, która nienależnie pobrała świadczenia jego zwrotu.

dowód: np. pouczenie w decyzji z dnia 20 września 2011 r., k. 362 akt rentowych.

J. G. była wpisana na listę uczniów (...) Centrum (...) w L. na kierunku technik administracji w okresie od 03 sierpnia 2011 r. Z powodu nie zaliczenia egzaminów końcowo semestralnych oraz braku frekwencji na zajęciach (uczestniczyła w zajęciach jedynie w dniu 06 listopada 2011 r.), w dniu 27 stycznia 2012 r. nie została promowana na kierunku technik administracji. W dniu 16 lutego 2012 r. wnioskodawczyni ponownie podpisała umowę z Centrum (...) na kierunku technik organizacji reklamy, a w dniu 27 czerwca 2012 r. nie uzyskała promocji z powodu nie zaliczenia egzaminów końcowo-semestralnych oraz braku frekwencji na zajęciach. W dniu 06 lipca 2012 r. J. G. skreślono z listy uczniów/słuchaczy.

dowód: pismo z dnia 19 lipca 2013 r., k. 23.

Sąd zważył co następuje.

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dzieci mają prawo do renty rodzinnej do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia. Wykładni tego przepisu dokonał w trafnie powołanym przez organ rentowy wyroku z dnia 03 sierpnia 2012 r., I UK 96/12 (LEX nr 1226829) Sąd Najwyższy, który wskazał, że zwrot „do ukończenia nauki w szkole” należy interpretować tak, że art. 68 ust. 1 pkt 2 u.e.r.f.u.s. nie jest objęty przypadek „nauki w szkole”, sprowadzający się wyłącznie do formalnego legitymowania się statusem ucznia, jeżeli ubezpieczony nie wykonuje faktycznie obowiązków objętych programem nauczania oraz podejmuje pracę zarobkową w pełnym wymiarze, dysponując własnym źródłem utrzymania.

Stosownie do treści art. 138 ust. 1-5 ustawy emerytalnej:

1. Osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu.

2. Za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się:

1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;

2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

3. Za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się również świadczenia wypłacone z przyczyn niezależnych od organu rentowego osobie innej niż wskazana w decyzji tego organu.

4. Nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń za okres dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ rentowy o zajściu okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, a mimo to świadczenia były jej nadal wypłacane, w pozostałych zaś wypadkach - za okres dłuższy niż 3 lata, z zastrzeżeniem ust. 5.

5. Kwoty nienależnie pobranych świadczeń w związku z osiągnięciem przychodów, o których mowa w art. 104 ust. 1, podlegają zwrotowi za okres nie dłuższy niż 1 rok kalendarzowy poprzedzający rok, w którym wydano decyzję o rozliczeniu świadczenia, jeżeli osoba pobierająca to świadczenie powiadomiła organ rentowy o osiągnięciu przychodu, w pozostałych zaś przypadkach - za okres nie dłuższy niż 3 lata kalendarzowe poprzedzające rok wydania tej decyzji.

Także zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 15 kwietnia 2010 r., sygn. akt III AUa 1/10, samo posiadanie statusu ucznia nie przesądza o prawie do renty rodzinnej. Decydującym kryterium jest bowiem uczęszczanie na zajęcia i faktyczne pobieranie nauki w szkole. Wnioskodawczyni domagała się zmiany zaskarżonej decyzji i zwolnienia jej z obowiązku zwrotu renty rodzinnej za okres wskazany przez ZUS argumentując, że w okresach tych posiadała status ucznia, wobec czego brak podstaw do zobowiązania jej do zwrotu pobranego świadczenia.

Sąd podziela pogląd wyrażony we wskazanych wyżej wyrokach. Z orzeczeń tych wynika, iż decydujący dla uprawnień rentowych jest fakt pobierania nauki a więc uczestnictwa w procesie dydaktycznym, nabywania wiedzy, uczenia się, a nie jedynie posiadanie statusu ucznia czy studenta. Tylko nauka rozumiana jako zdobywanie wiedzy wymaga zaangażowania m.in. czasowego, które nie pozwala uczniowi czy studentowi na podjęcie zatrudnienia. Gdyby ustawodawca uznał za stosowne aby organ rentowy płacił rentę rodzinną osobie znajdującej się na liście studentów czy uczniów, przepis art. 68 ust. 1 pkt 2 brzmiałby inaczej: nie do ukończenia nauki a do np. utraty statusu osoby uczącej się czy studiującej. Należy zwrócić uwagę, że ustawodawca użył sformułowania „do ukończenia nauki w szkole” a nie do ukończenia szkoły. Konieczne jest więc, według wykładni gramatycznej przepisu art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej, i bycie w szkole (studentem, uczniem) i nauka (zdobywanie wiedzy) w niej (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 15 kwietnia 2010 r., III AUa 1/10).

J. G. we wskazanym w zaskarżonej decyzji okresie posiadała jedynie status ucznia/słuchacza Centrum (...) w L.. Z ustalonych w sprawie faktów niespornie, szczególnie w świetle treści odwołania, jednoznacznie wynika jednak, że ubezpieczona faktycznie nie pobierała nauki. Nie tylko nie uzyskała promocji ale przede wszystkim nie uczestniczyła w przewidzianych programem nauczania zajęciach. Tym samym, w ocenie Sądu, nie można uznać, iż J. G. faktycznie pobierała naukę w szkole, w rozumieniu powołanego wyżej art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. pozbawione uzasadnionych podstaw odwołanie oddalił.